

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia

PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV. —

TELEFON 226.

Abonament anual 860 lei.

Pentru streinătate 800 lei.

Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuţi, cetăţene, şi pentru tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Propaganda maghiară

Acţiunea lordului englez Rothermere este cunoscută. Ea face parte din propaganda înfinsă pusă la cale în streinătate de către nobilimea feudală maghiară în vederea revizuirii tratatului dela Trianon.

Cine a urmărit cele ce se petrec de un timp încoace la vecinii noştri maghiari, a trebuit să constată că acolo se lucră cu sistem, cu un scop bine definit, oricâte desminţiri ar da guvernul din Budapesta.

Prima bombă mai mare a aruncat-o acum două luni lordul Rothermere, preşedintele unui tratat puternic de ziare engleze, care, pe baza unor statistici şi date false ce-i s'au furnizat din Budapesta, a pledat într'un articol de ziare pentru revizuirea tratatului dela Trianon, adică pentru retrocedarea către Ungaria a teritoriilor cedate prin tratatul dela Trianon statelor succesore: Cehoslovacia, Iugoslavia şi România.

Paralel cu această acţiune de ordin „extern”, s'a jinit zilele aceste la Budapesta așa numita „Săptămâna Sf. tului Ștefan”, pregătită cu mult târboiu cu mult înainte, pentru a atrage în Capitala Ungariei cât mai mulți streini, cari să fie câștigați pentru planurile refacerii fostei Ungarii.

Ca continuare se va ține anul acesta tot la Budapesta „marele congres al provinciilor deslipite”, tot cu scopul de-a infiltra în sufletele maghiarilor și a streinătății „ideea Marelui Ungarii”.

Iar ca pupăză pe colac agenția „Ceps” ne aduce azi următoarea informație din Budapesta: „Balanța comerțului extern ungar din prima jumătate a anului curent arată că importul este cu 108 milioane pengő mai mare decât importul în aceeași perioadă din 1926. De aceea se fac diferite proiecte pentru înlăturarea Pasivului.

„Fostul director general al căilor ferate ungare recomandă de a se acorda o atenție mai ridicată mișcării turistice ca astfel creșterea importului să fie compensată prin un mai mare aflix al vizitatorilor străini. El se referă la faptul că turiștii americani aduc în Europa mai mult de 600 milioane dolari adică mai mult de 3.400 milioane pengő. Autorul proiectului nu-și închipue însă că pasivul balanței comerciale ar putea fi contrabalansat cu banii americanilor.

„El are un proiect mai concret. Cere ca tariful căilor ferate ungare să fie astfel redus încât populația din regiunea deslipită să poată veni cu ușurință pe teritoriul „țării-nume”. Frontierile statului trebuie să se apropie prin transport cât mai mult de Budapesta. Fostul director al căilor ferate propune de a se crea un „tarif rothermerian” nu din motive politice ci din motive pur economice. Cu alte cuvinte recomandă ca deficitul balan-

ței comerciale maghiare să fie compensat cu bani cehoslovaci, români și jugoslavi. Se crede că această idee nu va rămânea fără ecou”.

Iată numai câteva fapte de dată recentă, cari se petrec la lumina mare a zilei, în vecinătatea noastră. Primii, cari s'au ridicat în contra acestor încercări străvezii pentru a distruge binefacerea garantate prin tratate, păcii au fost slovacii din Cehoslovacia. Deși între cehii și slovacii din republica ceho-slovacă s-au dat lupte politice destul de accentuate, în momentul când slovacii au simțit că dușmanii lor seculari, maghiarii, vreau să se folosească de diferențele ivite între frații de același sânge, au sărit ca un singur om pentru apărarea graniței trase de tratatul dela Trianon. În fruntea acțiunii lor s'a pus însuși conducătorul lor de pe vremuri, părintele Hlince, actualul președinte al partidului popular slovac, iar acțiunea aceasta a culminat Sâmbăta trecută în marele meeting de protestare jinit la Bratislava, despre care relatăm la alt loc al numărului nostru de astăzi.

Peste 15.000 cetățeni slovaci, aparținători tuturor partidelor politice și corporațiilor naționale din republica cehoslovacă, au votat o rezoluție a cărei înțeles l-a rezumat la sfârșitul adunării fostul ministru și legionar Dr. Markovici în cuvintele:

„Nu vom să mai avem niciodată ceva comun cu dominațiunea maghiară și nu vom permite ca țara slovacă eliberată să mai ajungă vreodată sub dominațiunea maghiară”

O atitudine similară a avut guvernul jugoslav ca și presa jugoslavă, care duce o înțelită campanie în contra încercărilor maghiare tinzând la refacerea „Ungariei milenare”.

Dar la noi ?!

Prea puțin s'a făcut și se face. Noi trăim pe moșia Brătienilor. La noi: satul arde și baba se pieptenă. D-l Ionel Brătianu se preumblă călare prin munții Făgărașului, d-l Vințilă se află în căutarea unor combinațiuni financiare în streinătate, iar d-l Duca petrece la moșie.

Poporul? După ce i s'a furat votul, el privește desnețăduțit la recolta strănsă și la vitele trudite.....

Toată lumea se mișcă, numai la noi — ca nicăiri!

„Fenomenal”!

Oficiosul guvernului e surprins de îndrăzneala ziarului „Indreptarea”, care — spune „Viitorul” — a cutezat să vorbească de lipsa de popularitate a partidului liberal.

Are Românul o vorbă: „răde hărb de oală spartă”.

Cât e vorba de popularitatea ori impopularitatea, de care se bucură partidele politice din țara noastră, au dat dovadă ultimele alegeri. Averscanii n-au putut scoate un deputat în întreaga țară, fiindcă poporul a rămas îngrozit de „capabilitatea” de conducere averescanogogistă. Singuri și-au pus crucea pe mormântul, în care și-au îngropat încrederea din partea cetățenilor țării.

S-au dus, să nu mai vorbim de ei...

Cu toate acestea „Viitorul” simte conturbat dulce-farniente guvernării liberale de către oficiosul d-lui Averescu.

Iată ce scrie în numărul ultim:

„Cu o imprudență pe care nu numai odată am subliniat-o și pe care nu o egalează decât numai îndrăzneala ce o întovărășește, „Indreptarea” vorbește de lipsa de popularitate a partidului liberal. Inconștiența ziarului averescan este într-adevăr fenomenală. Ziarul partidului care nu a isbutit în alegerile generale din urmă să întrunească nici acel minim de voturi cerut de legea electorală pentru ca să poată trimite un singur reprezentant în parlament, să conteste popularitatea partidului liberal, care are majorități compacte în Cameră și în Senat,

este de sigur un record. Discuțiunea din Parlament, cu prilejul validărilor, a arătat cât de neîntemeiate sunt acuzațiunile că s-au făcut presiuni și ingerințe în alegeri, și nimeni nu a putut tăgădui, că un puternic curent de opinie publică s'a manifestat pentru partidul liberal, considerat de corpul electoral ca singurul destoinic să facă față împrejurărilor grele prin care trece țara. Popularitatea aceasta reală poate fi contestată de adversarii de rea credință. În ori-ce caz însă nu țide ziarul unui partid care n-a avut cele 2 la sută din voturile corpului electoral!”

Ori ce om serios și conștient de adevărata situație din țară nu poate decât zâmbi în fața acestei eșiri a ziarului liberal.

Se știe doar că partidul liberal a reperțat în alegeri o victorie „fenomenală”. A câștigat adică, fără votul alegătorilor, o majoritate zdrobitoare de voturi, dictată de puștile jandarmilor.

Și se mai supără oficiosul brătienist că ziarul d-nului Averescu vorbește de impopularitatea partidului liberal.

Ne vine în minte o vorbă: nu mă călca pe băfături!... Averscanii n-au scos deputați fiindcă n-aveau alegători, iar liberalii au eșit învingători în alegeri fiindcă au confundat jandarmeria cu corpul electoral. Repetăm deci fraza „Viitorului”:

„Inconștiența ziarului averescan este într-adevăr fenomenală”.

Dar fenomenal este și tupeul cinic cu care răspunde „Viitorul”

Slovăcimea protestează în contra acțiunii lordului Rothermere

Marele meeting dela Bratislava.

Bratislava, 22 August.

Sâmbăta a avut loc în piața Primăriei din localitate o grandioasă manifestațiune a populației slovace din Cehoslovacia, la care au participat aproximativ 15.000 persoane.

După cântarea imnului național și arborarea drapelului statului, președintele adunării, cunoscutul luptător național slovac de pe vremuri dr. Milan Ivanca deschizând adunarea a roșit un mare discurs politic spunând între altele:

Ne-am întrunit aici, ca să manifestăm în fața lumii întregi, în calitatea noastră de cetățeni cehoslovaci, în modul cel mai energic în contra revizuirii tratatului dela Trianon. Lordul Rothermere este numai o victimă regretabilă a unor date și statistici false. Poporul locuitor în Ungaria nu are atâtea drepturi, cum au Ungurii la noi. Dușmanul nostru nu este poporul ungar, ci oligarhia maghiară și maghiaronii, cari în mod ascuns sapă la temeliea statului nostru. În nici o parte din întreaga Europa nu s'a menținut feudalismul în forma sa originală, ca tocmai în Ungaria, unde și azi câteva sute de familii aristocrate dominează statul ca niște oligarhi.

Noi trebuie să știm și să ne convingem cine merge cu lordul Rothermere și cine cu noi. Ungurii contează în zădar la conflicte între Slovaci și Cehi, căci atunci când e vorba de apărarea granițelor, toate diferențele între noi încetează și Slovaci și Cehi vom apăra umăr la umăr granițele republicei.

Cuvântarea d-lui dr. Milan Ivanca a fost subliniată de aplauze și aprobări furtunoase.

După ce au mai vorbit d-nii: dr. Vavro Scrobar, fost ministru, poetul Martin Razus, fostul ministru dr. Derer, secretarul general al partidului poporului slovac Briska, T. Bazany în numele național-socialiștilor slovaci, profesor Hrdlicka în numele minorității slovace din Ungaria, studentul Milo în numele studenției slovace și legionarul dr. Markovici, fost ministru, președintele adunării a dat cetire următoarei rezoluțiuni, care a fost primită cu unanimitate:

Rezoluție.

I. Noi, cetățenii din Bratislava, protestăm energic în contra încercării particulare a lordului Rothermere de-a distruge pacea și consolidarea Europei centrale. Respingem cu cea mai mare hotărâre încercarea lui, de-a judeca un stat, pe care nu l'a văzut și ne exprimăm regretul, că s'a lăsat indus în eroare la manifestațiuni ușurătoare publice prin șoaptele mincinoase și fără scrupule ale clasei dominante, a nobilimei feudale maghiare, care

patronează chiar în propria sa patrie un regim de opresiune, în care nu există libertate, egalitate și nici un drept chiar pentru poporul muncitor maghiar și care a frustrat minoritatea slovacă în mod perfid de toate dreptățile culturale, sociale și cetățenești, drepturi cari sunt garantate minorităților prin tratatele internaționale de pace.

II. Toți slovacii fără deosebire de religie, de partide politice și de clasă ne exprimăm cu acest prilej în mod hotărât credința noastră către republica cehoslovacă și declarăm, că nu vom permite nimănui să atace granițele statului, pentru cari suntem gata a ne jertfi și viața.

III. Propaganda maghiară agită sufletele națiunii noastre, satisfăcută printr'o consolidare grea timp de nouă ani. Această propagandă își are originea în dorul nobilimei maghiare după câștigarea dominațiunii pierdute asupra națiunilor eliberate. Il prevenim pe lordul Rothermere, de-a nu ne țări din nou într'un războiu grozav, care a prefăcut omenirea în cerșitori, care a distrus milioane de vieți, care a furat familiilor pe părinți și care a lăsat după sine milioane de văduve și orfani.

IV. Acest stat s'a clădit pe bazele democratice ale adevărului și dreptății, el stă solid și va respinge orice atac dușman. Noi nu căutăm conflicte, deoarece numai liniștea în casă și pacea cu vecinii garantează solidaritatea unei munci binecuvântate ca singur izvor al bunăstării poporului. Prin urmare: mâinile jos dela statul nostru!

Minoritatea slovacă din Ungaria oprită de-a lua parte la congresul din Geneva.

După primirea rezoluției s'au expediat telegrame; omagiale Președintelui Republicei, guvernului cehoslovac și congresului minorităților naționale în Geneva. Această din urmă telegramă are următorul conținut: „Meetingul de azi din Bratislava, după ascultarea oratorilor aparținători diferitelor partide și organizațiuni politice, protestează în contra faptului, că s'a făcut imposibil, ca minoritatea slovacă oprimată în mod fără păreche să poată lua parte la congresul minorităților naționale ca să-și poată apăra drepturile”.

După cetirea telegramelor marele meeting a luat sfârșit cântându-se de către mulțime cântecul național slovac: „Hej slovaci” și manifestând pentru republică.

Coresp.

„Problema minoritară la noi”

D-1 AUREL CITTO, vechiul și cunoscutul publicist ardelean, a scris zilele acestea în broșură o foarte judicioasă conferință, ținută la Timișoara, Lugoj și Cluj tratând „problema minoritară la noi”. Sunt mai mult niște considerații generale, făcute pe baza unor studii și experiențe îndelungate, cari, după cum ne spune autorul „să fie considerate numai ca o introducere a unor desvoltări mai largi, pe cari, dându-mi se posibilitatea să le dau publicității, cred că vor fi apte să ridice vătul deasupra multor dificultăți și amănunte, cari ne înveneză încă fără rost, raporturile, cari ar putea fi cât de cordiale și de demne de veacul ce-l trăim”.

Pentru astăzi reținem din interesanta conferință, părerea autorului — un om idealist — privitor la chestiunea limbii și a drepturilor ei :

Chestiunea limbii.

Chestiunea limbii este o chestiune de libertate, de manifestare liberă a naționalității, e prin urmare o condiție generală care nu poate fi restrânsă în paragraful de legi, favorizând când pe o naționalitate, când pe alta, după reclamația momentului ori a vreunui petec de pământ, precum de altă parte, nu se poate admite nici afirmarea în chip demonstrativ a naționalității prin limbă, pe un teren impropriu, căci ar înjuri interese cu totul de altă natură, cu mult mai importante, cari nu au nimic comun cu frământările naționaliste.

Precum ar fi extrem de ridicol, ca atunci când cineva își reclamă un drept al său în fața vreunui for juridic, administrativ etc., pentru simplul motiv de a-și afirma naționalitatea, s'ar încapășina să joace ciardașul, ori călușerul (căci și dansul e un atribut a naționalității ca și limba), — tot astfel conturbarea funcționării normale a organelor de stat, prin pretențiuni de validitate a unei ori altei limbi, — este inadmisibilă.

O astfel de delimitare a exercițiului limbii, ar avea ca urmare inevitabilă stânjenirea unei bune și prompte funcționări a

organelor de stat, nu numai, ci ar constitui un permanent ferment de agitație, ar fi excitarea pasiunilor și a susceptibilităților naționaliste, ar însemna promovarea și protejarea prin chiar dispozițiile legii a antagonismelor naționale.

Nu avem nevoie de așa ceva ! Dimpotrivă, toate terenurile destinate a servi țeluri mai înalte: apărarea patriei, legiferarea, distribuția dreptului, asigurarea ordinii, protejarea onoarei și a tuturor bunurilor morale și materiale, pulsațiunea unitară a vieții de stat și funcționarea armonică a organelor sale, — toate aceste terenuri, vor fi ferite de a servi ca prilej pentru demonstrațiuni inutile și veninoase.

Pentru aceea, principiul de bază, care de altfel, corespunde în mod firesc structurii sociale a țării noastre, trebuie să fie :

I. limba românească, ca limba statului, va fi limba oficială a tuturor funcțiilor publice de sus până jos.

II. întrebuintarea limbilor minoritare în țară se va asigura individual, pentru fiecare cetățean, în marginile posibilității, în toate funcțiile și serviciile unde nevoia cere.

Din acest principiu, se desprind două mari direcțiuni, cari vor avea să formeze preocuparea și tendința constantă atât a politicii oficiale, cât și a populațiunii patriotice.

a) Pentru a se putea răspunde postulatului de sub punctul I., se va îngriji ca fiecare funcționar ori slujbaş al statului, să aibă posibilitatea de a-și însuși în cel mai scurt timp și cât mai desăvârșit limba statului.

b) Pentru a se putea satisface postulatului de sub punctul II., se va obliga fiecare funcționar public, ca în afară de limba statului, să cunoască desăvârșit și limba populațiunii în majoritate, în ținutul unde e aplicat. Dacă vor fi într'un ținut

oarecărui, ori patru, ori mai multe minorități, — minoritățile mai mici, într'ucât întâmplător nu s'ar găsi funcționari cari să cunoască și limba lor, se vor putea folosi, ori de limba statului, ori de limba în majoritate în acel ținut.

Desigur că acest aranjament, implică însușirea din școală a limbii statului, dar recere ca și elevii români să fie în situația de a-și putea însuși limbile țării.

Pentru aceea, și dintr'un înalt sentiment de echitate, eu am conceput dintr'un început, ca chiar și în liceele de stat cu limba de propunere română, într'ucât acele se găsească teoretic cu populația în majoritate de altă limbă, să se propună obligatoriu și în mod efectiv, limba populațiunii respective. Și am avut o mare satisfacție, când ulterior am luat cunoștință, că acest principiu se aplică astăzi în Cehoslovacia.

E o necesitate aceasta, numai pentru a crea un corp de funcționari cât mai capabili, pe cari să-i poți utiliza măsurat capacității lor și nu numai în baza cunoștinței de limbă, ci e o necesitate, pentru a se preveni o desvotare de lucruri, care ar putea fi primejdioasă pentru stat.

Să ne închipuim numai, ce stări de lucruri s'ar crea la noi, peste vre-o 20—30 de ani, dacă s'ar exclude total din învățământul școlărilor românești limbile uzitate în patria noastră. Generația română de azi, care cunoaște încă limbile patriei în baza sistemului școlar din trecut — s'ar pierde, iar aceea care-i va lua locul, va vorbi — poate — ireproșabil franțuzește și englezește, dar nu va ști să îngăime nici o vorbă în limba populațiilor conlocuitoare.

Se va ivi atunci necesitatea ca în ținuturile minoritare să se aplice funcționari exclusiv dintre fiii minorităților respective și astfel s'ar traduce în fapt pretențiunea temerară ce cu un prilej și-au formulat-o episcopii maghiari dela noi de a-și crește

și a-și aplica exclusiv pentru viața publică maghiară funcționarii și magistrații lor proprii preoții, profesorii, medicii „vieții publice maghiare” etc.

Desigur, o astfel de desvotare a lucrurilor, mai ales când ea este anunțată în modul cel mai categoric, — politica de stat înțeleaptă va trebui să o prevină prin mijloace echitabile și înțelepte, dar fără cea mai mică ezitare. „Cursul vieții politice într'un stat va porni totdeauna dela întreg țăr nu dela părțile din cari e compus”.

Vom învăța și noi limbile patriei în măsura cerută de împrejurări, dar vor învăța și minoritarii limba statului pentru a se putea ferici și pentru a se preîntâmpina alte gravame, ireparabile, ce s'ar ivi mai târziu, când din cauza necunoașterii limbii statului ar fi excluși din funcțiunile publice. Sub acest raport vedem, că instruirea minoritarilor în limba statului, este și un mare interes de stat, dar e și o înaltă și binevoitoare prevedere pentru mulțumirea viitoare a minoritarilor noștri.

Dacă astăzi încă, se manifestă în unele cercuri minoritare o vădită adversiune pentru însușirea limbii române, dacă în deosebi, familiile maghiare, își trimit băieții la studii cu predicție în străinătate, — poate fi și aceasta un calcul politic, care însă se va răzbuna mai târziu, vor fi singurii ei aceia, cari vor trebui să zică: mea culpa.

După această scurtă excursie, necesară, cred, — mi-s'ar putea cere să precizez, cari ar fi totuși, drepturile limbii în hotarele țării noastre ?

Voiu răspunde: „naționalitatea e un moment social, (*)” limba — atribut al naționalității — se va afirma liber preîntâmpinându-se naționalitatea e pe terenul său propriu.

Voiu răspunde — citând din Ludovic Kossuth: — „Națiunea

* Bluntschli.

* Kuncz Ignác: „Nemzetállam”.

e statul, numai istoria o poate produce. Naționalitatea e o realitate care poate să-și ceară în stat un loc alături de celelalte interese sociale, dar nu deasupra statului, ori în opoziție cu interesele statului. . . . nicăiri, nici unei rase, ori naționalități, nu-i trece prin minte să conteste statului dreptul de a avea un tip anumit propriu; nu-i trece prin minte nici unei naționalități ca în privința politică să prefundă altceva decât: să nu se facă nici o deosebire de rasă ori naționalitate în exercitarea drepturilor cetățenești, — iar în ce privește limba și naționalitatea, să nu se pună piedeci din partea statului cultivării pe cale socială a acestui interes social**).

** Kossuth Lajos: „Irataim az emigrációból”, vol II. pag. 45.

Politica toleranțelor nepermise.

Cetim în „Neamul”, ziarul d-lui prof. N. Iorga :

Guvernul urmează politica toleranțelor nepermise. O revistă parizană „Fantasio”, a publicat în ultimul număr o serie de infamii, la adresa familiei noastre Regale. Insulte grosolane, și spirite de o patență lipsă de urbanitate umplu două pagini, — iar o abjectă caricatură, încearcă să lovească și ea, în Prințul Carol.

Până mai eri, „Fantasio” desfăcea în București vre-o sută de bucați. Din numărul cu infamiile, au fost trimise acum cinci mii de exemplare. Ele se vând la chioșcuri, cu bună voința regimului.

Ne întrebăm mereu, până când va putea să se mențină, să domine și să terorizeze un guvern capabil de asemenea complicități.

FO. LETONUL „GAZETEI TRANSILVÂNIEI”.

De-acum zece ani

Amintiri din pribegie

de Valeriu Crișan, preot

— Urmare. —

Armistițiul . . .

Azi noapte am visat, că toți refugiații aflători în colonia aceasta ne făceam gata de drum bagajele, pentru a pleca spre casă. Era o veselie și o bucurie mare între noi și care de care se întrecea spre a fi gata mai curând, spre a porni la drum. Azi aflui din ziarele rusești, că Rusia și România au încheiat cu dușmanul un „peremir” (armistițiu) pe 20 de zile și că ar urma tratative de pace.

Noi trăim aici izolați, așa că târziu auzim de câte vre-o întâmplare mai de seamă din lumea mare. Ziarul „Evenimentul” din Iași, care îmi vine în mână azi, în nrul său 237 cu data de Joi, 23 Nov. 1917 are pe pag. primă cu litere mari următorul comunicat: „Armistițiul. Armata rusă a propus vrăjmașului încheierea unui armistițiu. Armata română făcând parte din acest front, a hotărât să participe la această propunere”.

Atât spune comunicatul, iar ziarul în acest număr nu face nici un comentariu asupra încheierii acestui armistițiu. Așa dară se confirmă și în mod oficial știrea, despre încheierea unui armistițiu. Pe cât timp însă ziarul românesc nu spune. În acest răstimp nu se va mai vărsa sânge,

nu se vor mai slinge vieți omeștii, focul urei va pălpâi sub cenușa ce o presară acest armistițiu și va aștepta sau un vânt, care să-l afâțe din nou și să-și înalțe limbile sale de foc, sau va aduce peste tranșee ramura de maslin odată cu sfintele sărbători, în cari pruncul Isus, născându-se în peștera din Viflaim, a adus cu Sine pe pământ pace și în oameni bună învoire.

În aceste zile se petrec evenimente mari, cari vor aduce în viața acestor popoară o bucurie spontană, sau un nou prilej de lacrimi și durere. Dacă prin acest armistițiu părțile beligerante nu vor cădea de acord, se va deslănuși din nou furtuna războiului. Acei cari îi așteaptă să se reîntoarcă acasă cei plecați la oaste, vor plânge când vor vedea că cel plecat nu se mai întoarce acasă, vor plânge când zădarnic vor aștepta pe fratele, fiul, soțul, sau tatăl lor. Atâta jale aduce cu sine războiul nu numai când e în curs, ci și atunci când deja a luat sfârșit.

Vutca.

Iară-și s'a ivit pe aici plaga beției, care a făcut atâtea ravagii și înainte de război, prin treptele populației mării Rusii. De câteva săptămâni, unii au început a vinde, mai pe sub as-

cuns mai pe față „vutcă” (rachiu). Rachiuul îl aduc din un sat din apropiere, unde îl pregătesc din săcară. Aici în sat îl vând cu 8 ruble o jumătate de klgr., numită aceasta măsură de cătră ei „polcvartă”. Are un gust rău și e coclit. Îl beau aceștii săteni cu toate acestea, ca apa. Când s'a început războiul european prin un ucaz al Țarului, a fost oprită cu desăvârșire vinderea beuturilor alcoolice. Înțeleaptă măsură a fost această și s'a pus deocamdată capăt multor rele și neajunsuri.

În Moldova tot în urma intervenției guvernului rus, s'au vârsat toate beuturile spirituoase, obligându-se acest guvern, de a plăti aceste beuturi și aceasta s'a făcut, pentru armata rusă venită pe frontul român să nu poată apuca la beuturi alcoolice. Am văzut în Iași cum s'a vârsat pe un părau, care ducea într'un canal, un butoiu mare cu juică de față fiind un comisar de poliție și un agent fiscal. Soldații ruși cari din întâmplare treceau pe acolo protestau și ziceau, că e pagubă să se verse rachiuul. Comisarul îi răspundea, că au poruncă dela Țarul să verse toată vutca aceasta. Soldații ruși întindeau gamelele să le dele și lor juică și văzând, că nu le dă, își luau juică din șanț, iar cei cari nu aveau gamele se așternău la pământ și sorbeau cu nesaț din juica de pe șanț, care curgea gârlă.

Trecătorii stăteau mirași locului și râdeau de această scenă tragi-comică. În tranșeele din județul Buzău, să spune, că soldații ruși erau adunați ca peștele din oală de cătră Nemți, fiindcă își adusesese în tranșee butoaie

cu vin luat de pe la podgoriile din apropiere și au fost găsiți beți în tranșee. Unde dădeau de o cramă (pivniță) cu vin, se adunau Rușii, ca albinele la un fagur cu miere. Dacă n'aveau posibilitatea de a desfunda butoaiele uriașe, trăgeau cu arma în butoaie până se făceau aperturi, prin cari sugeau vinul, cum suge vișelul laptele. Aici apoi în Rusia, după ce revoluția rusească a infiltrat în mintea poporului ideea unei prea mare libertăți și după ce lipsește controlul polițienesc și simțul de ordine, au început să vândă din nou vutca și vinderea rachiuului o poate practica ori-cine, fiindcă acum nu mai plătește nimeni axis (dare), deși mai înainte era monopolul Statului.

Obiceiuri.

În preseara sărbătoarei Sf. lui Andrei, fetele de măritat „au vrăjit” să vadă, când și după cine se vor mărita. Așa de exemplu, aruncă cizma peste casă și încotro va cădea tureacul, într'acolo se vor mărita. Sau: iau apă de fântână cu gura din găleată și o torn peste fână în strachină. Apă aduc de trei ori și fac coce mici și le pun pe a cui cocă o va lua câinele, fata aceea se va mărita mai întâi. Sau: privesc oile și dacă oia, pe care o văd mai întâi e albă, flăcăul va fi blond, ear dacă oia e neagră, flăcăul, care o să fie mieroale ei, va fi brunet. Sau: se uilă cu lumina în fântână și zic, că în oglinda apei își văd mirele.

Obiceiul acesta ne aduce aminte de tinărul Narcissus din mitologia romană, care s'a uitat în oglinda unui isvor și s'a amo-

rezat de propria lui figură, prefăcându-se apoi în o gingașe și parfumată floare, numită după numele lui Narcissus, pe românește caprină și această floare tocmai de aceea caută cu fața întoideana spre pământ. Sau: ascultă la fereastra vre-unui vecin (fără să știe cei din casă, că e cineva la fereastră). Din conversația veselă, sau mai puțin veselă a căsenilor, fetele de măritat deduc apropierea timpului măritășului, sau că viitorii lor soți încă nu le au gândul.

Sau, se joacă în felul următor: acea de grindă o plăcintă unsă cu miere. Flăcăul merge călare pe „rohaclă” (un lemn lungăreț care are în vârf un fier încovoat în formă de semicerc, cu ajutorul căruia scot oalele din cuptor). Lângă plăcintă stă unul cu o oală, cu funingine disolvată în apă și cu un pământ, „îl scrie” pe față pe acela, care va râde, când va voi să îmbeuce din plăcintă. Cel care vea să muște din plăcintă zice: „Zdrastul kaletinski” Să trăești plăcintă. Paznicul plăcintii îi răspunde: „Zdarov rohatinski” Sănătoasă rohatcă. Cel dintâi: „Ia prișu kaletu husachi” Am venit să mușc din plăcintă. Al doilea îi răspunde râzând: „Ia budu pisachi” Eu te voi scrie. Și dacă cel dintâi va râde, îl spoaște pe față cu funingine.

— Va urma —

Români!, abonați cel mai vechi și românesc politic „Gazeta Transilvaniei”, care împlinște 90 ani de existență.

Rubrică economică.

Examenul vinului nou.

Trebuie să ne îngrijim din vreme de soarta vinurilor noi, pentru a nu avea în urmă neplăceri.

Un vin sănătos nu se tulbură, când îl expunem la aer și se limpește bine după ce a trecut frigul, dând un vin curat și bun de păstrat.

Pentru a constata dacă un vin este sănătos, punem vin într-un pahar și îl expunem la aer 2—3 zile, observând limpezirea și formarea depozitului.

Un vin normal, trebuie să rămână limpede, fără a depune nimic și pentru ca un vin să se limpească bine, trebuie mai întâi să fie ferit complet, adică să nu mai aibă nici o urmă de zahăr nefermentat.

Când vinul este tulbure, cauza sunt fermitii, care prin începerea fermentației înainte de a se răcori vremea, fac să obținem un vin limpede.

Dar când în vin se găsesc, pe lângă fermitii, și multe bacterii, cazul este mai grav, deoarece bacteriile se obișnuiesc în vin și trec grație zahărului rămas nefermentat, iar o dată cu venirea căldurilor de primăvară — se înmulțesc repede, din care cauză vinul va căpăta un gust de puțin oțet care se simte mai ales la sfârșitul gustării.

De altfel, în general, pericolul bacteriilor, se constată printr-o mare cantitate de acizi volatili, greu de dovedit prin gustare, dar care sunt dați pe față de analiza chimică.

Este deci recomandabil, de a examina vinurile noi, nu numai din punct de vedere al oxidității, dar și din punctul de vedere al cantității de zahăr rămas nefermentat, al acidității volatile și al prezenței bacteriilor. Numai atunci ne putem da seama cu exactitate de starea vinului, cu privire la păstrarea lui și de îngrijirile ce trebuie să le dăm pentru a-i păstra calitățile.

În această privință, iată în rezumat ce scrie L. Ferre, directorul stațiunii oenologice de la Beaune din Bourgogne:

Dacă fermentația se oprește din toamnă, din cauza frigului, vinul rămâne tulbure, frigul, în acest caz învechind nici o înrăurire asupra limpezirii.

Această nelimpezire trebuie să atragă atenția podgoreanului.

La vinurile roșii, pe lângă substanțele albuminoide sau altele rămase în suspensie, se găsesc numeroase bacterii, care se vor dezvolta îndată ce se va ridica temperatura.

Aceste bacterii se înmulțesc din cauza zahărului rămas nefermentat.

Este de ajuns, în general, să fie câteva grame de zahăr la litru, cantitate ce nu se poate constata prin gustare, pentru ca bacteriile să se înmulțească.

Prin urmare, cel dintâi lucru, ce trebuie să constatăm este prezența sau absența zahărului din vin, lucru ce se poate dovedi prin întrebuițarea licoarei lui Fehling.

Când cantitatea de zahăr trece de 3—4 grame la litru, trebuie să luăm măsurile necesare, pentru ca vinul să și termine fermentația, prin refermentare.

După refermentare, vinurile se limpezesc prin cleire, dar — cum adesea ori aceste vinuri sunt vâscoase — este necesar a adăoga 10—12 grame tanin cu 48 ore înainte de cleire.

Dintre vinurile albe și roșii, cele albe au mai mult zahăr nefermentat rămas în această stare din cauza frigului care a oprit fermentația.

În cazul când vinul alb îl întrebuițăm la fabricatul vinurilor

lor scumose, zahărul poate să rămână nefermentat, dar în majoritatea cazurilor trebuie să facem tot posibilul ca zahărul să dispară cât mai repede.

Măsurile ce trebuiesc luate sunt următoarele:

a) Să punem vinul la o temperatură de 15—20°.

b) Să rostogolim butoaietele, pentru a amesteca drojia cu vinul.

c) Să aerisim, vinul de 2—3 ori pe zi, timp de mai multe zile, prin pitocire, până când auzim că a început fermentația.

În cazul vinurilor sensibile la aer, având tendința de a se îngălbeni sau de a deveni lăptoase, trebuie să ne mulțumim să aerisim numai drojdiile nu și vinul.

În acest caz, în loc de a rostogoli butoiul, se trage vinul în

alt butoi; iar drojdiile se pun la fermentație, aerisindu-le și — când încep să fiarbă — le adăogăm în vinul din butoiul celălalt.

Pentru a provoca fermentația, întrebuițăm drojia obișnuită de la fermentația mustului făcut din struguri sănătoși, sau cu ajutorul fermitilor selecționați.

În timpul acestei fermentații secundare, fie a vinurilor albe, fie a celor roșii, nu trebuie să întrebuițăm acid sulfuros prin adăogare de ducioasă, bisulfid sau sulfatii sulfurice, căci întrebuițarea lor dau vinurilor un gust neplăcut, din cauza transformării acidului sulfuric de către fermitii.

Când este nevoie să întrebuițăm acid sulfuros pentru buna păstrare a vinurilor, este mai bine să așteptăm să se termine fermentația, tăgând vinul de pe drojia.

În felul acesta, suntem mai siguri de rezultat.

V. A.

Aplicarea legii impozitului pe lux și cifra de afaceri

— Complectarea unor lămuriri. —

Ministerul Finanțelor a adresat administrațiilor financiare următoarea circulară:

Spre complectare la lămuririle ce vi s'au dat cu ordinul circular No. 158456 din 1927, vă facem cunoscut următoarele noi dispozițiuni ce urmează a le avea în vedere la aplicarea legii impozitului pe lux și cifra de afaceri.

I. S'a dispus că fotografiile, prin asemănare cu zincografi să fie supuși la plata acestui impozit fiind socotiți ca producători mici conf. ord. No. 109334/927.

II. În ce privește farmaciașii, ei fiind comercianți, nu plătesc impozitul pe cifra de afaceri pentru medicamentele executate după prescripțiile medicilor, iar în cazul că au laboratorii și fac produse diferite, pentru desfacere urmează a plăti acest impozit după tariful unitar.

III. Relativ la perceperea impozitului pe lux și cifra afacerilor la reparațiuni, vă aducem la cunoștință că Ministerul revine asupra dispozițiunii luate în ordinul circular No. 109334/1927 în care se stabilește că impozitul se percepe la 20% din valoarea obiectului reparat și decide că pe viitor el se va percepe la valoarea facturii reparațiunii, socotindu-se această sumă ca valoarea medie.

IV. Meseriașii care nu au prăvălie pentru desfacere și care lucrează la comană și cu materialul clientului nu sunt impozabili întrucât nu au o exploatare comercială cu produse gata.

V. Verighetele sunt supuse impozitului pe lux și cifra afacerilor, după natura lor, întrucât noua lege a impozitului pe lux și cifra afacerilor, neprevăzându-le în tabelele C a produselor scutite de impozit, sunt impuse după natura metalului din care sunt făcute, la valoarea medie stabilită prin tariful unitar a impozitului pe lux și cifra de afaceri.

În legătură cu aceasta vă comunicăm că și obiectele de argint sunt taxate la prezenta lege ca lux și supuse ca atare.

În ce privește diferiți producători de instrumente și aparate întrebuițate în medicină ca ex.: proteze, aparate ortopedice etc. și pe care legiuitorul nu le-a putut prevedea special în tariful unitar a impozitului pe lux și cifra afacerilor, s'a dispus a se îngloba în art. 319, unde întră toate aparatele nedenumite de faianță, care în medicină ar avea diferite numiri.

Ca atare valoarea medie la care se va percepe impozitul va fi cea stabilită după natura lor, la aceste articole în tariful unitar al impozitului pe lux și cifra afacerilor.

Totdeauna vă comunicăm că suntem sesizați de mai mulți producători că unele Administrații financiare, le preluând pe lângă impozitul de 1% cifra afacerilor ce-l plătesc la vamă pentru produsele lor ce le exportă ei direct și impozitul prevăzut de lege pentru aceste produse când sunt puse în circulație în țară.

În legătură cu aceasta, vă facem cunoscut că legiuitorul a înțeles că întrucât ei nu pun produsul lor în circulație în țară și fac direct exportul, se va percepe numai impozitul de 1% cifra afacerilor de către punctul vamal pe unde efectuează acest export.

Însă pentru a nu se interpreta că produsele au fost puse în circulație în țară și deci percepe impozitul prevăzut de lege în acest caz, producătorul exportator va face cu ocazia plății impozitului pentru produsele puse în circulație în țară, dovadă necesară cu actele vamale, de exportul efectuat pentru ca aceste produse să fie scăzute de la plata impozitului ca neavând destinație în comerțul intern.

Pentru a facilita controlul, registrului special ce sunt obligați acești producători a ține, va cuprinde pe lângă coloana produselor eșite din fabrică și o nouă coloană în care să se menționeze tot zilnic produsele eșite pentru export.

În privința registrelor speciale, cum foarte mulți producători ne cer zilnic deslușiri de modul cum trebuiesc întocmite și ținute, lămurim: registrul special cerut de această lege trebuie ținut în așa fel ca să se poată vedea și la zi produsele cantitativ și calitativ, produse și vândute în cursul unei săptămâni pentru aceasta trebuie să cuprindă o coloană cu data și atâtea coloane câte produse se fabrică, fiind însă pentru acestea de nomenclatura tarifului vamal și unitar al impozitului pe lux și cifra afacerilor.

Ca atare în rubricile coloanelor produselor, se vor arăta numărul articolului din tariful vamal sau unitar al impozitului pe lux și cifra afacerilor și dacă în acest articol sunt menționate două sau mai multe produse, se

SALA „REDUTA“

Vineri, 2 Septembrie 1927, ora 9 seara precis va avea loc sub patronajul d.nei dr. Sbârcea și a dlui Prefect al Județului Brașov Un singur Concert de Vioară a copilului fenomen în etate de 6 1/2 ani

Lola A. Bobescu

Cea mai mică concertistă din lume, cu următorul program:

Partea I. Ch. Beriot: Scene de Ballet, R. Schumann: Triumferei, Wieniawski: Mazurca.

Partea II. Wieniawski: Legendele, Fr. Kreisler: Liebesleid, Jos Haydn: All'Ongarese, A. Dvork: Humoresque.

La piano Maestru Aurel Bobescu.

Prețul locurilor: Fotoliul de orcheastră 120 lei; Fotoliul 120 lei; Balcon 120 lei; Parchet I. 100 lei; Parchet II. 70 lei; Galerie 40 lei; Loc de stat 20 lei.

Cețiți și răspâdiți „Gazeta Transilvaniei.”

va arăta în scris ce anume produs cuprinde coloana.

Coloana fiecărui produs va fi împărțită în două, afară de excepție sus arătată în privința producătorilor exportatori, pentru că în prima să se treacă produsele fabricate zilnic și în celălalt produsele eșite zilnic din fabrică.

Produsele în coloane se vor trece în Kgr. sau bucăți după cum s'a stabilit în tariful unitar al impozitului pe lux și cifra afacerilor.

Plata impozitului se va face lunar conform normelor stabilite în ordinul circular No. 109334/927 numai din produsele eșite din fabrică, prima coloană cu produsele fabricate se ține pentru a se putea verifica când va fi nevoie, dacă s'a sustras parte din produse de la plata impozitului.

Luăți cunoștință de instrucțiunile ce se dau prin ordinul de față și aduceți-le imediat la cunoștința tuturor organelor fiscale. 698/1—1

De vanzare o casă în apropierea Liceului „Ș. guna”. Informațiuni Str. Bisericei No. 4 (Cent.um). 693 1—1

De vânzare sau de închiriat în Strada Inălbtor No. 33 2 odă, 1 bucătărie și pivniță, precum și casele din Str. Vârște B No. 8, 2 odăi, 1 bucătărie și pivniță. Informațiuni la proprietar, Str. Pajște D No. 9. 672:3—3

De vânzare teren 777 stănjoni pentru clădirea unei vile sau sanator, prelungirea Străzii Intășilor în apropiere a v.lei Stirb. Privește admirabilă, pădure de brazi. Adresa „Gazeta Transilvaniei”. 689 2—0

Se vinde un auto turism Ga-vin de mare calitate în perfectă stare. Strada de Mijloc No. 69 garaj. 699 1—3

Cinema „Astra“ (Apollo) 24—25—26 August „VIATA DE CAINE” În rolul principal: Charlie Chaplin. Vine! Vine! Amorul mi-e viața În rolul principal: Corda Maria.

Primesc în cvartir și cost 2—3 fetițe de școală, române. Informațiuni Str. Petroasă No. 2. Negra. 794 1—3

DOCTORUL CESARE C. POPOVICI MEDIC ȘEF SPECIALIST BOALE INTERNE (și VENERICE) PENTRU PARTICULARI Consult. de la 2—5 1/2 p. m. SPITALUL MILITAR BRAȘOV. 487 25—0

S'a pierdut pe drumul Str. Sf. Nicolae până în Piața Prundului una geantă de piele pentru dame, conținând o fotografie și 200 lei. Găsitorul este rugat a o aduce în Strada Costița No. 2, reținându și banii.

Primăria Municipiului Brașov.

No. 17949/1927.

Ultimul termen

Pentru prezentarea acelor oameni obligați la serviciul militar, care au rămas încă nelucrați, neclasați sau nerevizuiți, precum și ofițerilor de rezervă

1. În conformitate cu ordinul circular M. R. N. 90 din 6 Iulie 1927 invităm pe toți oamenii de la vatră, născuți între anii 1880 și 1905 cari din diferite motive, n'au fost încă recrutați dela 1919 încoace, sau cei cari au fost recrutați și clasati ca neapți, dar conf. ordinelor ce s'au dat în urmă, nu s'au mai prezentat la Consiliul de Recrutare pentru a fi revizuiți, și deci au rămas cu situația militară neclară, să se prezinte la Cercul de Recrutare negreșit până la 1 Februarie 1928, pentru a fi recrutați.

Se va face cunoscut de asemenea, că termenul de 1 Februarie 1928, este ultimul termen cel mai acordă Ministerul de Războiu și că toți acei ce nu se vor prezenta nici de data aceasta, vor fi urmăriți ca „Omiși nomazi” și atunci când vor fi prinși, vor face serviciul militar de 4 ani, indiferent de etate sau grad.

2. Cu această ocazie se va pune în vedere să se prezinte la Cercul și acei cari în fostele Armate au avut gradul de ofițer de rezervă și cari până în prezent n'au înaintat niciodată Cerului cerere pentru recunoașterea gradului (nu se vor prezenta acei cari au făcut cerere ori și când, dar n'au fost încă confirmați).

Atât cei cari au fost ofițeri, cât și cei ce compează la trupă cari au avut vre un grad în fostele Armate, vor aduce cu ei ori ce act Oficial sau particular dat înainte de 1918 cu cari să facă dovadă gradului avut, pentru a se putea da acelaș grad și Armata Română. 695 1—1 Primăria.

Serbarea câmpenească. Societățile culturale române din Brașovechii aranjează Duminecă în 28 August a. c. o mare serbare câmpenească la Honterus. Venitul e destinat zidirei unei „Case naționale” în Brașovechii. Onoratului public îi stau la dispoziție în fața Bisericii ort. tom. taximetre, în fiecare oră. Considerând scopul nobil urmărit, rugăm Onor. public brașovean pentru binevoitorul concurs.

Brașov. 22 August 1927. Comitetul aranjator.

Abonamente la ziar se pot face pe timp mai îndelungat sau lunar.

DUPA SECERIS

După un an de muncă și de așteptări a rodului acestei munci, țărănul și-a văzut recolta strănsă și adunată în hambar. Ar trebui deci ca să se simtă mai ușurat și o ușurare să se vadă în viața întregii țări. Așa ar fi normal într-o țară agricolă, cum este a noastră.

Se petrece însă tocmai contrar. Nimic, dar nimic înviator nu se simte după seceriș. Țărănul privește îngândurat hambarul, în care și-a adunat rodul muncii lui de un an. Căci ori recoltă bună ori recoltă slabă, în țara noastră secerișul nu aduce nici o înviare a țărânului.

Grâul țărânului n-are preț, vitele n-au valoare; nimic nu și poate valoriza așa ca să și poată întocmi o balanță potrivită a împăcării nevoilor lui.

Necrocitatea politică economică a țării noastre apasă ca o ceață rece și deasă, prin care ochiul dornic de lumină înzadar caută raza soarelui ce nu mai vrea să apară îlar decât acum, imediat după seceriș desnădejdea este atât de mare, e ușor de înțeles fericirea restului de an.

Gâurile, multe-puține, ale țărânului în zadar își așteaptă valoarea lor. Ele vor zăcea în

hambar, până când, silit de impozite și alte nevoi, stăcânul lor se va vedea constrâns să le dea fără preț, vreunui negustor speculant, care posedând permis de export, va trage chiu-lui bietului țărân, luându-i pe nimic rodul muncii lui și speculându-l la frontieră.

Aceși lucru se va petrece cu vitele, cari din cauza lipsei de nutreț promit țărânului cele mai grele perspective pentru iarnă.

La oreșe ca și la sate: nici o ușurare, nici o ieftinire, nici un pes spre mai bine. Specula a scos pe consumator din purtina de a și echilibrul venitei cu ceea ce trebuie să dea ca să trăiască.

Suntem o țară agricolă. Dacă acum după seceriș nu se simte o ușurare călu și de cât a trăitului, când ne mai putem închipui că se va produce acest fenomen?

Iși dau cei de sus seamă de lucrul acesta? Și nu văd că întreagă vina este a acelora, cari în loc de o sănătoasă politică economică a țării au făcut mijloc de speculă și îmbogățire a eroilor protecției și mitei?!

Tratatele trebuie să rămână neatînse

O declarație a mareșalului Foch.

Într-o declarație recentă făcută ziarului „Neue Freie Presse” mareșalul Foch, vorbind despre revizuirea tratatelor, a spus că acestea trebuie să rămână neatînse.

Cel dela Trianon cât și celelalte tratate, a adăugat d-sa, nu trebuie să fie revizuite, căci dacă s'ar efectua undeva o rectificarea de graniță în favoarea altui stat, se va crea un precedent, care va duce la deschiderea unor nenumărate fricțiuni de frontieră.

Revoluție?!

„Indreptarea”, oficiosul averescan a descoperit un lucru mare: „Partidul național îndeamnă la revoluție!”. Acesta este titlul unui articol senzațional, în care „Indreptarea” strigă în gura mare, alarmând pe cetitori de ceea ce vrea Partidul Național.

Motivul, care a speriat „Indreptarea” este — să nu râdeți — adunarea proiectată de Partidul Național pe luna Octombrie la Alba-Iulia. În această adunare oficiosul d-lui Averescu vede revoluție.

De sigur d-l general a început să-și tragă chipul încrunțat în fața marelui eveniment și să se pregătească de lucru. Căci tot „Indreptarea” d-sale spune: „Agitatorii ce se pregătesc să se adune la Alba-Iulia, nu trebuie să uite, însă, că afară de guvernul presidat de d-l Ion I. C. Brătianu și de partidul liberal, mai sunt în țara aceasta și alți oameni, cari străjuiesc la liniștea și la siguranța României întregite”.

Ziarul averescan amenință apoi strigând că „drumul la Jilava trece pe la Alba-Iulia”.

Grozav lucrul! Revoluție în toată forma. Păcat însă, că tot „Indreptarea” spune:

„De sigur că cei ce amenință cu revoluția nu au nici gândul nici puțința s'o facă”.

Atunci la ce grozava alarmă a „Indreptării”?

Vești din Maramurăș

Vestea schimbării prețului Mihályi Gabor, a renegetului feudal ungar și șovinist încarnat, — a fost primită cu multă bucurie în nădejdea, că administrația ungară țiszaistă va lua în fine sfârșit.

E și timpul să se romanizeze administrația și prin ea să se reromanizeze prin mentalitate și limbă Maramureșul obidit de trădătorii și renegeți cari azi sunt „șabășgoii” lui Groedel și a finenșei ungare aventuriere și parazitară. Cerem oamenii noi la vremuri nouă. Am suferit destul.

Consiliul orașului Sighet în ședința sa ultimă a votat 7980 lei pentru ajutorarea teatraliștilor unguri, păgubiți prin doliul prănduit din prilejul decedării M. Sale Regelui Ferdinand I. D-l Mihai Condruș, deputatul generalului Davidoglu, a contribuit — și ca chestor al Camerei — la sanarea băncii evreiești „Casa de păstrare și credit” a d-rului Edinburg din Sighet, unde a fost ales în Consiliul de administrație. Iacă patriotismul și românismul liberalilor naționali.

Nu atât contribuția materială, cât exemplul demoralizează un ținut subminat de cătră dușmanii neamului. Întărirea parasitis-

INFORMAȚIUNI

Sinuciderea unui căpitan.

Duminecă seara s-a sinucis în cimitirul „Reînvierea” din București căpitanul de intenjență Manea Neculac dela Divizia II-a din Craiova. Din scrisorile lăsate de sinucigaș reese că i s-ar fi furat suma de 4 milioane în tren. Se pare însă că la mijloc ar fi o fraudă, pentru care era urmărit de autoritățile militare din Craiova.

Edificiul Teatrului Național din Craiova a căzut pradă Marți d. a. unui incendiu. Din întreaga clădire n-a mai rămas decât un zid. Au fost mistuite de foc aproape toate decorurile și o bună parte din mobile. Pagubele se urcă la aproximativ 50 milioane lei. S-a înființat un comitet de inițiativă pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unui nou teatru. Deocamdată s'a închiriat o sală în vederea reluării repetițiilor și reprezentățiilor teatrale.

Sinucidere. Sergentul de poliție Constantin Tutu s-a sinucis alaltăseară, în localul Prefecturii Poliției, trăgându-și un glonte de revolver în inimă. Era originar din Moldova, unde-și lăsase familia în grea miserie, venind la Brașov și intrând în serviciul Poliției. Nu i-a reușit însă nici aici să câștige ca să-și poată ajuta familia, fapt care se crede că l-a determinat la pasul nenorocit de alaltăseară.

Un film patriotic la cinema „Astra”. Suntem informați că Joi 1 Septembrie între orele 5—7 p. m. va rula la cinematograful „Astra” fost „Apollo” celebrul film „O pagină de glorie din Istoria Neamului” și „Datorie și Sacrificiu” jucată de artiștii ai Teatrului Național din București. Filmul, foarte reușit, rulează în ajutorul sinistralilor din întreaga țară.

Adunarea generală a reu-niunei Pompierilor voluntari din Brașov, se va ține Sâmbătă în 27 August la orele 8 seara în sala Depoului central, la care membrii ajutători sunt invitați și pe această cale. — Comandamentul.

mului nu ne poate bucura. Oamenii nevrednici terfelesc demnitățile furate.

S'a hotărât să se contracteze un împrumut de 30 milioane, pentru nimicuri, cari se pot satisface din bugetul orașului. Cu exoperarea acestuia a fost încredințat cu puteri depline cum îi convine și cu condiții ce va stipula după cum îi va plăcea, detectivul Urdea Iános, fost șef al Siguranței Sighet. Investiriile, organizările, sunt un nou titlu de îmbogățire în era tuturor crizelor și a prădărilor.

Cetățenii din Sighet sunt consternați de împrumutul pe care nu-l vor putea plăti, pus la dispoziția unei clici familiare impusă în fruntea orașului fără contracandidații ori alegeri.

Clica aceasta în frunte cu membrii delegației permanente: trădătorul de neam Mihályi Péter, fratele prefectului și Urdea Iános, cumnatul lui Mihály Péter are un trist trecut, din care pentru obște nimic bun nu se va alege. Cetățenii din Sighet nu recunosc de legal consiliul orașului nici hotărârile sale și mai puțin datoriile ce le vor contracta pentru jaf și învârteli. Inf.

Tăiat de tren. Individul Băcâu Nicolai originar din comuna Barji jud. Someș în dimineața zilei de 24 August a fost găsit tăiat de tren între stația Brașov-Suburbii și fabrica de gaz aerian.

Donățiune pioasă. S-a depus la redacția ziarului nostru suma de lei 1200 (una mie două sute) pentru fondul ziaristilor în amintirea neuitate lor mamei Zoe I. Olteanu, născută Petric în loc de cunună peritoare dela: Aurel I. Olteanu, subdirector la Moara Românească, Brăila, Dr. Romulus Olteanu avocat Sf. Gheorghe, Ionel Olteanu, profesor Târgu-Săucescu și Traian Olteanu, funcționar București. Piosilor donatori li se exprimă mulțumiri.

O anchetă. Suntem informați că la „Banca generală a Țării Românești” (sucursală Brașov) este în curs o anchetă, care se face de cătră d-nii T. Aslan, administratorul acestei bănci, însoțit de d-nul director Romulus Angelescu.

Juventus și CAB. din București la Brașov. Puternica echipă Juventus din București, cunoscută în lumea sportivă, din marile întâlniri internaționale, va juca Duminecă 28 August, la Brașov, cu „Brașovia”, pe terenul acesteia.

Întâlnirea e foarte mult așteptată și dacă Brașovia va face un joc egal ultimelor, nu este exclusă o victorie chiar a acesteia.

Pe lângă această echipă, se mai deplasează la Brașov, o altă echipă tare — CAB, care va juca Sâmbătă 27 August cu Brașovia, iar Duminecă 28 August Olympia.

Echipa CAB. a mai jucat anul trecut în Brașov și cu toate că nu posedă jucători ca Juventus, a făcut jocuri foarte frumoase. Sperăm că publicul brașovean va cinsti cu prezența sa, străduințele ce se depun pentru promovarea fotbalului în Brașov.

Reprezentațiile trupei de reviste vieneze s'au amânat. Prima reprezentație va avea loc la 3 Septembrie. Biletele scoase rămân valabile. Agenția Kling-sor.

Cronica sportivă

Atletică ușoară:

Vulcan:

Clubul „Vulcan” a organizat Duminecă 21 August la Vulcan jud. Hunedoara, un concurs athletic, cu participarea mai multor atleți din cei mai cunoscuți din țară.

Din totalul rezultatelor, menționăm pe cele mai frumoase, și anume:

Salt în înălțime cu avânt, Ștefan (Colțea) 1 m. 81; Panaiot (MSE) 1 m. 76;

Salt lungime cu avânt, Ștefan (Colțea) 6 m. 44;

Greutate: Fritz (Colțea) 13 m. 65. Notăm că Fritz în antrenament, a aruncat 13 m. 90 și se pare că abia acum își vine în formă;

Disc: David (CAMP) 42 m. 85. 800 m Kardos 2 minute 6 sec. și Wild tot 2'6".

Prăjina: Biro (KAC) 3 m. 30.

Football:

Sf Gheorghe:

Muncitorii Brașov — Astra (St. Gh) 5:1 (3:1).

În Sf. Gheorghe, Despărțământul cultural al „Astreii” a înființat un club sportiv, cu același nume, care a invitat Duminecă 21 Aug. a. c. pe „Muncitorii” (MTE) din Brașov. Matchul s'a terminat cu 5:1 pentru muncitori.

Deși învinsă, tânăra echipă a „Astreii” a prestat un joc destul de promițător, și suntem convinși că dacă se va munci serios și sistematic, vor ajunge la rezultate și mai frumoase. Li așteptăm în curând, să-i felicităm și în alte întâlniri serioase. M. I. S.

Știri din streinătate.

Un partid țigănesc în Jugoslavia.

Micul orașel Valjevo din Serbia meridională s'a trezit, ca să zicem așa, peste noapte centrul unei interesante senzațiuni politice. Tânărul învățător Svetomir Mihailovici, folosindu-se de nemulțumirea care domnește printre populația săracă de acolo, a cărei mare parte o constituie țiganii, a hotărât să întemeieze un nou partid politic, partidul săracimii.

În acest partid vor fi organizați în primul rând țiganii, cari fiind un element social foarte înapoiat, sunt după cuvintele lui Mihailovici, exploatați pretutindeni fără milă. Noul partid, a cărei listă de candidați a și fost înaintată judecătoriei din Valjevo, nu voește să-și limiteze acțiunea numai la Serbia meridională, ci agitatorii săi străbat pe jos satele și voesc să prelucreeze toată Jugoslavia. În fruntea listei stă învățătorul Mihailovici și patru țigani din Valjevo. „Partidul săracilor” intenționează să apere interesele tuturor vagabonzilor și oamenilor fără adăpost. Va scoate și un ziar propriu la Belgrad sub sugestivul titlu „Golaci” (Golanul).

Fuga romantică a unei bandite Muntenegegre din închisoare.

Mare vâlvă a provocat pe vremuri în Jugoslavia procesul banditei muntenegegre Stoa Marcovici, care a fost condamnată la douăzeci ani închisoare grea. Frumoașă, de 20 ani, ea era șeful unei bande de haiduci în Muntenegru și are pe conștiință pe lângă nenumărate jafuri, două vieți omenești, a unui ofițer de jandarmi și a tovarășului acestuia, care voia s'o siluiască. Stoa Marcovici a încercat de două ori în timpul întemnițării sale, să evadeze și a fost în urma acestora transportată în Mai 1926 dela închisoarea de femet din Savskacesta, la Zagreb, de unde a a izbulit acum să se elibereze.

Acum câteva zile s'a înfălișat la direcțiunea închisoarei un bărbat, care a arătat că se numește Padoje Marcovici, Muntenegru. Marcovici a cerut permisiunea de a-și vizita sora, ceia-ce i s'a acordat. Bandita a fost adusă în culoarul închisorii,

unde afară de dânsa și fratele său, nu se mai afla decât superioara închisorii. După câțiva timp, aceasta a declarat întrevăderea terminată și a invitat pe Marcovici să plece. Fratele și sora se sărutau în timp ce superioara descuia ușa încăperii. Acest moment a fost utilizat de Marcovici, care dintr'o săritură a fost la ușa, a smuls cheile din mâna superioarei, a trântit-o la pământ și ambii au fugit. Înainte porții închisorii aștepta un auto, cu care fugarii au dispărut imediat.

Până acum, toate cercetările făcute de poliție au rămas fără rezultat.

Descoperirea unui nou mineral în Rusia.

Institutul de ceramică dela Leuigrad a terminat de curând încercările închinat fabricării sticlei cu ajutorul noului mineral „nefelin” descoperit de profesorul Borisov în peninsula Kola. S'a constatat că din nefelină cu ajutorul nisipului și a creței se poate produce sticlă de culoare închisă și cu un preț mult mai mic decât prin metodele de producție de până acum. Profesorul Borisov evaluează capacitatea zăcămintelor descoperite la 30—50 milioane tone.

Un record în veghere.

Secretarul societății de asigurare ein San Antonic a bătut un nou record, rămânând treaz 130 ore, adică 6 zile și 6 ore. Pentru a ajunge la acest rezultat a bătut în fiecare zi 35 cești de cafea neagră și a fumat 6 cutii de țigări.

Bancnote românești falsificate în Austria. Din Viena se anunță: Poliția a reușit să descopere un atelier secret, unde se pregătea fabricarea de bancnote false românești a 100 lei. Au fost arestați comerciantul Zisu Grünberg din Iași, technicianul Weiss din Graț și fotografii Aizik din Viena. Falsificatorii se găseau încă în faza lucrărilor de pregătire. Se pare că nu fabricaseră nici o bancnotă.

Executarea anarhiștilor Sacco și Vanzetti. Curtea federală a statului Massachusetts respingând cererea de amânare a execuției condamnaților Sacco și Vanzetti, aceștia au fost executați alaltăieri dimineața.